

На нашу думку, сьогодні Україна розвивається без суттєвого та повноцінного використання свого інноваційного потенціалу. Розвиток інноваційного потенціалу України стримується сукупністю політичних, економічних та соціально-демографічних проблем, що роблять впровадження нововведень особливо проблематичним.

Розглянемо індекс економічної свободи України. Як видно з табл.1 покращення відбувалися протягом 2012-2015 рр., але починаючи з 2016 р. Україна знову почала втрачати свої позиції.

На нашу думку, на сьогоднішній день існує проблема визначення оптимального рівня економічної свободи, адже всі напрямки економічної діяльності набувають нових аспектів під впливом глобалізації, має місце зростання соціальних функцій держави та збільшення напрямків економічного зростання. Досвід показує, що країнам із вищим показником економічної свободи належить і вищий добробут населення.

У сучасних реаліях нестабільності економічних та соціальних процесів в Україні активізація інвестиційної діяльності та формування сприятливого інвестиційного клімату займають провідні позиції у забезпеченні ефективної діяльності країни на тривалу перспективу.

Як видно табл.1, значний спад інвестиційної привабливості був протягом 2013-2015 рр. Це було спричинено чинниками, які мають системний характер і охоплюють правову, економічну, науково-технологічну та фінансову складові.

На нашу думку, причиною спаду стала політична ситуація в країні, яка призвела до спаду виробництва, а також низький платоспроможний попит підприємств, зниження купівельної спроможності населення, посилення тиску на бізнес шляхом високого рівня корупції.

Отже, можна сказати, що міжнародні рейтинги є тими показниками, які дозволяють оцінити ступінь залучення країни до світового господарства. Аналіз динаміки показників міжнародних економічних рейтингів дає змогу визначити певні закономірності, а також проблеми у сучасному стані економіки країни. Україна останнім часом регресує майже у всіх світових рейтингах і як наслідок не може бути повноцінним гравцем на світовому ринку.

Список використаних джерел:

1. The Global Competitiveness Reports 2010–2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/>
2. Doing business [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.doingbusiness.org>
3. The Global Innovation Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org>
4. Index of economic freedom [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.heritage.org/index/explore?view=by-region-country-year>
5. International Business Compass [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bdo-ibc.com/home/>

Науковий керівник: к. е. н., доцент Проциликіна А.М.

ТЕХНОЛОГІЯ БЛОКЧЕЙН: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

А.О. Підпалок

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Перша згадка про блокчейн (blockchain) представлена в статті особи під псевдонімом Сатоши Накумото, яка розробила протокол криптовалюти біткоїн,

“Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System” [1] в 2008 році. Сьогодні блокчейн почали сприймати в якості самостійної технології, не прив’язаної до біткоіну. На нашу думку, блокчейн є одною з найбільш цікавих та перспективних технологій в світі і майбутньому.

Метою даної публікації є характеристика особливостей технології блокчейн та аналіз можливих перспектив її розвитку.

Теоретичні та практичні аспекти технології блокчейн знайшли відображення у науковому доробку таких науковців як Д. Тапскот, А. Тапскот, П. Вігна, М.Дж. Кей, Р. Воттенхофер та інших.

Блокчейн – це багатофункціональна та багаторівнева інформаційна технологія, призначена для надійного обліку різноманітних активів. На нашу думку, система блокчейн має вигляд великої електронної таблиці для реєстрації всіх активів та облікової системи, для виконання операцій з ними в глобальному масштабі без обмежень в формі активів, типу учасників або географічного положення.

За своєю структурою, блокчейн є технологією запису інформації, в даному випадку транзакцій, за допомогою блоків. Кожен блок має у своєму складі інформацію про транзакцію, посилання на попередній блок та власний ключ. Для створення блоків майнери займаються підбором рішення певного математичного рівняння, правильний розв’язок якого являється величиною, яка включає в себе ключ попереднього блоку, випадкове число і суму контрольних чисел транзакцій, які відбулись за останні 10 хвилин. Ці умови може задовольнити лише одна величина, яка не являється постійною і змінюється після закриття кожного блоку.

Блокчейн вважається найбільш розподіленою, відкритою і захищеною системою зберігання записів та транзакцій. З 2009 року блокчейн функціонує стабільно, не було зафіксовано жодного факту злому або шахрайства, що збільшує привабливість технології для розробників та інвесторів.

Всі користувачі блокчейн є великою мережею і у кожного є копія даних усіх транзакцій. Тому вивести з ладу або знищити мережу можна, але ці дії необхідно здійснити на комп’ютерах всіх її учасників. Змінити вже існуючий і записаний в блокчейн блок неможливо, тому що при зміні хоча б одного запису зміниться ключ блоку, що створить конфлікт з наступним. Виникне конфлікт між блоками, що призведе до переперевірки системи. А так як зміна даних на всіх комп’ютерах користувачів неможлива, то зміна в блокчейн буде виявленою і система відновить істинну послідовність блоків в ланцюзі. Тому, ми з впевненістю можемо стверджувати, що підробити блок транзакції після її додавання в мережу неможливо.

Ключовою перевагою системи блокчейн у порівнянні з традиційними фінансовими та іншими транзакціями можна вважати відсутність посередників. На сьогодні, будь-яка операція з готівкою, електронними грошима, документами та іншими активами потребує підтвердження комерційних банків або інших небанківських установ. Блокчейн же повністю децентралізований і незалежний, тому всі транзакції проходять перевірку самими учасниками системи, що сприяє спрощенню значної кількості процедур, а також дозволяє уникнути посередників.

Інформація системи блокчейн (блоки і транзакції) доступна будь-якому користувачеві, при необхідності кожен блок відкривається для опрацювання. Це означає, що ланцюг дозволяє ознайомитись з етапами змін та перевірити коректність даних. При цьому доступність реєстру не передбачає афішування особистих ідентифікаційних даних. Блокчейн повністю анонімний, і єдиною можливістю отримати дані відомості – це стати власником унікального ключа власника.

Саме такі складові як розподіленість, відкритість і захищеність, роблять цю технологію унікальною і досить гнучкою для застосування в різних сферах життя суспільства. Потенційно дана технологія охоплює всі без винятку сфери економічної діяльності і має велику кількість областей використання. Серед них фінанси та економіка: операції з матеріальними та нематеріальними активами, облік в державних та приватних організаціях, інтернет-банкінг тощо. Окрім того, блокчейн можливо застосовувати не тільки для транзакцій, але й для фіксації, відслідковування, моніторингу та здійснення операцій з будь-якими активами.

Безумовно, найперспективніші проекти пов'язані з застосуванням блокчейн-технології в фінансовій сфері. Підтвердження транзакцій за секунди та їх гарантована правильність відкриває нові можливості для інтернет-банкінгу.

За даними аналітиків [2], блокчейн може використовуватись для зниження вартості наступних сфер:

- фінансові операції;
- зберігання і ведення баз даних;
- державна політика;
- управління компаніями;
- логістика;
- перевірка оригінальності документів та засвідчення особистості користувача

тощо.

Враховуючи всі переваги, блокчейн може мати проблеми масштабування в майбутньому, система може не справитися з зростаючою кількістю користувачів. Для можливості децентралізованого існування блокчейн зобов'язує майнерів виконувати дорогі операції та важкі розрахунки, забезпечуючи цим безпеку користувачів. Зі збільшенням кількості майнерів збільшується і складність знаходження розв'язків, що створює значний час очікування на додавання блоку в ланцюг, а це робить систему вразливою [3].

Сьогодні існують і успішно функціонують системи і проекти на основі блокчейн, які надають послуги не тільки в економіці, а й в освітній, соціально-медичній сфері та інших. За останні два роки про впровадження або тестування рішень на блокчейні оголосили великі світові банки і фінансові організації. Наприклад, Royal Bank of Canada планує застосовувати технологію для переказів між канадськими та американськими філіями. Oracle розробляє блокчейн-платформу для управління ланцюжком поставок, її обіцяють представити в наступному році. Компанія Lufthansa переводить на блокчейн інформацію про бронювання квитків. Також, ведеться розробка з переведення Swift-платежів на блокчейн – передбачається, що це дозволить коштам проходити швидше. Компанія Mastercard оголосила про відкриття блокчейн-API для міжбанківських переказів – технологія дозволить зробити їх дешевшими, прозорими та швидкими. Кембриджський центр по дослідженню альтернативних фінансових систем прогнозує, що до 2019 року 20% банків світу буде використовувати блокчейн.

Також за останні два роки з'явилося чимало цікавих блокчейн-стартапів. Так, платформа Provenance за допомогою блокчейн допоможе простежити історію товарів у режимі реального часу. Компанія Colony завдяки штучному інтелекту і блокчейну – підібрати ідеальних виконавців для будь-яких завдань. Майданчик Decent дозволяє завантажувати мультимедійний контент і безпосередньо продавати його користувачам без посередників.

Підводячи підсумки дослідження можна сказати, що дана технологія відрізняється одночасно своєю відкритістю, прозорістю та надійністю. Її застосування дасть можливість бізнесу в повній мірі реалізувати свій потенціал і зробить значний внесок в підвищення добробуту всього суспільства.

Список використаних джерел:

1. Satoshi Nakamoto. Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System, 2008. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>
2. Karl Wust, Arthur Gervais. Do you need a Blockchain?, 2017. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://eprint.iacr.org/2017/375.pdf>
3. The Blockchain Revolution – The Swiss Perspective, 2017. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ch/Documents/innovation/ch-en-innovation-blockchain-revolution.pdf>

Науковий керівник: к.ф.-м.н., доцент В. С. Денисенко

РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

А. О. Підпалок

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

В сучасних умовах економіка України стає все більш ринковою, що вносить до підприємницької діяльності додаткові елементи невизначеності, збільшує ступінь підприємницького ризику. Досвід розвинених країн демонструє, що ігнорування або недостатня увага до оцінки ризиків при прийнятті рішень суб'єктами неминує призводити економічну систему на застій, стримує розвиток науково-технічного прогресу тощо.

Метою даної публікації є характеристика та класифікація ризиків, з якими неминує зіштовхується підприємець в своїй діяльності, що дозволяє передбачати ризикові ситуації та мінімізувати їх наслідки.

Аналіз економічної літератури, яка присвячена проблемі ризиків, таких авторів, як Дж.М. Кейнс, А. Маршалл, Дж. Нейман, Т.В. Момот, О.В. Зонова дозволяє зробити висновки, що серед вчених нема єдиного погляду відносно визначення підприємницького ризику.

Ще класики економічної теорії, вивчаючи проблеми підприємницької діяльності (економічні, фінансові, організаційні, соціальні, психологічні), підкреслювали, що підприємства без ризиків не буває, а головне завдання суб'єкта господарювання в тому, щоб зуміти розрахувати ризики, знизити їх наслідки, спланувати міри по мінімізації непередбачуваних втрат.

Законодавчо, в Цивільному кодексі України, встановлено, що підприємницька діяльність являється ризикованою, тобто дії учасників підприємництва в умовах сформованих ринкових відносин, конкуренції та функціонування всієї системи економічних законів, не можуть бути наперед розраховані та здійснені.

На думку О.В. Момота, підприємницький ризик – це діяльність підприємців в рамках системи економічного господарювання, пов'язана з подоланням невизначеності в ситуації неминучого вибору, в процесі якого необхідно оцінити ймовірність досягнення бажаного результату та відхилення від нього, і на цій основі обрати найбільш прийнятний варіант [4, 257].

Таким чином, ми вважаємо, що підприємницьким ризиком слід вважати ризик, який виникає в усіх сферах діяльності бізнесмена: виробництві, реалізації товарів та послуг, фінансовому та торговельному посередництві, здійсненні науково-технічних та комерційних проєктів. У кожній сфері діяльності ризик пов'язується з можливою